C/2025/5161

28.10.2025

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) št. 251/2014 glede nekaterih tržnih pravil in sektorskih podpornih ukrepov v vinskem sektorju in za aromatizirane vinske proizvode

(COM(2025) 137 final – 2025/0071 (COD))

(C/2025/5161)

Poročevalec: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Svetovalec	Ignacio SÁNCHEZ RECARTE (za poročevalca)
Zakonodajni postopek	EU Law Tracker
Zaprosili	Evropski parlament, 5. 5. 2025 Svet, 8. 5. 2025
Pravna podlaga	člen 43(2) in člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Dokumenti Evropske komisije	COM(2025) 137 final
Ustrezni cilji trajnostnega razvoja	cilj trajnostnega razvoja 12: zagotoviti trajnostne načine proizvodnje in porabe
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	25. 6. 2025
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	17. 7. 2025
Plenarno zasedanje št.	598
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	153/3/2

1. PRIPOROČILA

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO)

1.1 poudarja družbeno-gospodarski pomen vinskega sektorja za Evropsko unijo ([1]), ta namreč:

(i) s 100 milijardami EUR tržne vrednosti prispeva 130 milijard EUR k BDP EU. Evropska vina so bila leta 2022 izvožena v 194 držav, skupna vrednost njihovega izvoza je znašala 17,9 milijarde EUR in izvoz vina je imel ključno vlogo pri zmanjšanju trgovinskega primanjkljaja EU za 3,7 %;

(ii) prispeva tudi k družbeni podpori, saj ustvarja skupno 2,9 milijona delovnih mest, ta pa oživljajo podeželska območja, ki se soočajo z odseljevanjem. Sektor se ponaša z izjemno produktivnostjo, saj ima na vseh stopnjah vrednostne verige višjo dodano vrednost na zaposlenega v primerjavi z drugimi podobnimi sektorji (+ 90 % pri pridelavi grozdja v primerjavi s poljedelstvom in živinorejo, + 16 % pri proizvodnji vina v primerjavi s predelovalno industrijo in + 5 % pri prodaji vina v primerjavi z dejavnostmi na področju hrane in pijač). Poleg tega so vinogradniške kmetije 15 % bolj dobičkonosne od povprečnih kmetij v EU, kar ljudem na podeželju ponuja ekonomsko alternativo;

([1]) Poročilo PwC 2024 za Evropsko združenje vinarjev (CEEV) z naslovom *Economic, social and environmental importance of the wine sector in the EU* (Gospodarski, družbeni in okoljski pomen vinskega sektorja v Evropi): https://www.dropbox.com/scl/fi/m0780by1gj1vnzfl1qo4n/Report-PwC-on-EU-wine-sector_full_032024.pdf?rlkey=dui2nddbh4mxtj8q942x78q99&e=1&dl=0.

(iii) ima z več kot 3,1 milijona hektarjev vinske trte na območjih, kjer pogosto ni ekonomskih alternativ, ključno vlogo pri ohranjanju prebivalstva na podeželju. Večina od 2,2 milijona vinogradniških kmetij v EU je majhnih, a kljub temu znatno prispevajo h gospodarstvu na podeželju in proizvodnji vina v EU. Podeželskim regijam, kjer se vinogradi širijo, je skoraj uspelo ohraniti prebivalstvo, ki se je le nekoliko zmanjšalo, in sicer za 0,4 %. Nasprotno pa se je na območjih, kjer se vinogradi krčijo, velikost prebivalstva znatno bolj zmanjšala (za 2,6 %), in sicer kar 6,5-kratno;

(iv) skupni prispevek vinskega sektorja k javnim financam je leta 2022 znašal skoraj 52 milijard EUR, od tega je bilo več kot 57 % socialnih prispevkov, kar je približno 0,7 % splošnih javnofinančnih odhodkov EU;

(v) evropski vinski sektor ima neposredne gospodarske učinke, obenem pa je tudi povezan s kulturno tradicijo, ki je globoko zakoreninjena v družbi. Odraža raznoliko dediščino, ki so jo oblikovala stoletja zgodovine in inovacij, pri čemer vsako območje prispeva k ustvarjanju pravega mozaika proizvodnih regij. Vinarstvo ni zgolj proizvodnja vina, je način življenja, kolektivna identiteta in povezanost z nekim območjem. Zato bi moral biti cilj svežnja o vinski politiki EU ne le konkurenčnost in spodbujanje naložb, temveč tudi ohranjanje te družbene in kulturne strukture, ki državljane povezuje, s poudarjanjem sinergij med gospodarstvom, okoljem in kulturo. To bo pripomoglo h krepitvi duha vinskih regij in k trajnostni prihodnosti tega znamenitega sektorja.

1.2 opozarja na kulturni pomen vina v EU in poziva Evropsko komisijo, naj zaščiti vinsko kulturo z učinkovitim podpiranjem programov za krepitev ozaveščenosti potrošnikov o informiranem in odgovornem uživanju vina;

1.3 podpira predlog Evropske komisije, katerega cilj je evropski vinski sektor opremiti z boljšimi orodji za soočanje s številnimi izzivi, ki jih je opredelila skupina na visoki ravni za vinsko politiko;

1.4 zahteva, da se politična podpora pospremi z ambicioznim proračunom za posebne ukrepe v vinskem sektorju;

1.5 poudarja pomen razvoja izobraževalnih programov ter raziskovalnih in razvojnih projektov, ki bodo spremljali pobude vinarjev in delavcev v vinskem sektorju, da bi jih podprli pri sedanjem prehodu sektorja;

1.6 poudarja, da so bili priporočila skupine na visoki ravni in predlog Evropske komisije pripravljeni še pred drastičnim poslabšanjem razmer na mednarodnih trgih vina po odločitvi administracije ZDA, da uvede dodatne carine za vina iz EU; meni, da bo v prihodnosti morda potrebna dodatna podpora za ohranjanje mednarodne konkurenčnosti vin iz EU;

1.7 priporoča dodatne izboljšave predloga Komisije za spopadanje z izzivi vinskega sektorja EU ter za dolgoročno zdravo, trajnostno in konkurenčno vinsko gospodarstvo;

1.8 se strinja, da bi morale prihodnje strategije sajenja prispevati k prilagajanju proizvodnega potenciala povpraševanju na trgu, vendar meni, da je podrobni seznam omejitev v predlogu Evropske komisije preveč omejujoč in morda ni primeren za vsakršne razmere;

1.9 pozdravlja predlog Komisije za podaljšanje veljavnosti dovoljenj za ponovno zasaditev, vendar priporoča omejitev na šest let, da se omogoči jasno načrtovanje upravljanja potenciala na enotnem območju zaščitene označbe porekla in zaščitenih geografskih označb;

1.10 pozdravlja odobritev nacionalnih plačil za prostovoljno zeleno trgatev in prostovoljno izkrčitev rodnih vinogradov kot dodatnih orodij za upravljanje ponudbe, ob upoštevanju stroškovne učinkovitosti umika presežka vina s trga pred njegovo pridelavo;

1.11 pozdravlja predlog, da se na ravni EU uredi uporaba nekaterih izrazov za predstavitev proizvodov z zmanjšano vsebnostjo alkohola, ki se veliko uporabljajo in jih potrošniki dobro razumejo; predlaga, da se ta predlog dopolni z nekaterimi drugimi izrazi in pogoji, ki so navedeni v predlogih sprememb 1 in 3 (v nadaljevanju);

1.12 ne podpira obvezne uporabe izraza „proizvedeno z dealkoholizacijo“ za predstavitev dealkoholiziranih in delno dealkoholiziranih vin;

1.13 v predlogu spremembe 2 priporoča, da se v uredbo vključi navedba obstoječega simbola ali piktograma, ki naj bi se uporabljal za brezjezično identifikacijo v elektronskih oblikah obveščanja, ki se uporabljajo na etiketi. EESO predlaga tudi, da se energijska vrednost navede v neposredni bližini teh elektronskih oblik, kar bi potrošnikom olajšalo razumevanje;

1.14 priporoča odpravo obvezne navedbe sestavin in hranilne vrednosti, kadar se vina iz EU izvažajo iz EU, saj se zahteve glede tega med državami razlikujejo;

1.15 predlaga razširitev obsega pooblastil Evropske komisije, da bi ta lahko po temeljitem posvetovanju z ustreznimi strokovnimi organizacijami in strokovnimi skupinami z delegiranimi akti oblikovala dodatna pravila o i) uporabi elektronskih oblik za obvezne in prostovoljne informacije ter ii) obliki in ureditvi informacij v elektronski obliki;

1.16 priporoča, naj se pojasni, da se določbe o obveznih podatkih, ki jih je treba navesti v istem vidnem polju, uporabljajo samo enkrat, da ne bi bilo treba vseh obveznih navedb ponoviti na sprednji etiketi, kadar so tam navedeni izrazi „zaščitena označba porekla“ ali „zaščitena geografska označba“ ali ime ZOP/ZGO;

1.17 predlaga, da skupni znesek nacionalnih plačil, ki so v določenem letu na voljo državi članici za destilacijo in zeleno trgatev, namesto predlaganih 20 % ne presega 15 %, da se prepreči izkrivljanje konkurence. Poleg tega EESO predlaga, da se prostovoljna izkrčitev vključi v ukrepe, ki jih zajemajo te omejitve;

1.18 predlaga, da prejemniki plačil za destilacijo v kriznih primerih leto in pol za tem niso upravičeni do nobene druge podpore za vino;

1.19 priporoča, da se uporabljajo popolnoma enaka pravila o elektronskih oblikah na etiketah za aromatizirane vinske proizvode in za vina;

1.20 predlaga, da se za dealkoholizirane ali delno dealkoholizirane aromatizirane vinske proizvode sprejmejo določbe o tem, da ima lahko aroma organoleptične lastnosti podobne vinu, s čimer se tem novim proizvodom zagotovi pravna varnost;

1.21 pozdravlja predlog Evropske komisije za spodbujanje vinskega turizma, vendar predlaga, da se ta podpora razširi na vinarje, ki bi lahko svoje prostore prilagodili takšnim obiskom in jih promovirali, ter na programe, ki povezujejo vino in gastronomijo. Podpora EU vinarjem bi morala spodbujati krepitev lokalne ali regionalne vinogradniške identitete ter sinergij, ki izhajajo iz sodelovanja vinarjev na lokalni ravni;

1.22 predlaga odpravo časovne omejitve za dejavnosti promocije, namenjene utrditvi tržnega deleža;

1.23 predlaga revizijo promocijskih in komunikacijskih dejavnosti v tretjih državah ter poenostavitev postopkov prijave in utemeljitve, da bi olajšali dostop do pomoči, zmanjšali upravno breme in izboljšali učinkovitost tovrstnih ukrepov;

1.24 pozdravlja morebitno povečanje finančne pomoči EU do 80 % za naložbe, ki so potrebne za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;

1.25 predlaga, da se v primeru izrednih razmer na izvoznih trgih po vsem svetu ali v primeru krize, ki vpliva na trge tretjih držav, v katere EU izvozi več kot 15 % svojih vin, finančna pomoč Unije za promocijske in komunikacijske ukrepe poveča na do 80 % upravičenih izdatkov.

2. **POJASNILA**

Utemeljitev priporočil 1.1 do 1.7 o potrebi po predlogu svežnja o vinski politiki in o njegovi splošni vsebini

2.1 EESO podpira predlagani sveženj o vinski politiki, namenjen reševanju naslednjih izzivov, s katerimi se sooča vinski sektor EU: na strani povpraševanja zaznavamo stalen, dolgoročen trend znatnega zmanjševanja porabe, kakor tudi spremembe preferenc potrošnikov zaradi družbenih sprememb; v proizvodnji pa vlada vse večja negotovost glede medletne proizvodnje zaradi podnebnih sprememb ter pogostejših in intenzivnejših ekstremnih vremenskih pojavov.

2.2 Po objavi predloga Evropske komisije so se razmere v vinskem sektorju še poslabšale. Od 5. aprila za vinske proizvode veljajo dodatne carine na trgu ZDA, ki so z 28 % svetovnega izvoza vina EU daleč največje odjemalke vina iz EU. Ne le na trgu ZDA, po celem svetu so se skokovito povečale napetosti in trgovinske ovire, kar negativno vpliva na gospodarske obete in obete glede porabe na trgih drugih tretjih držav ter podjetja in potrošnike spravlja v veliko negotovost, kar bo negativno vplivalo na naložbe in konkurenčnost vinarjev EU.

2.3 Glede na družbeno-gospodarski vpliv vinskega sektorja EU in njegovo ključno vlogo pri oživitvi podeželskih območij EU je bistveno okrepiti njegovo dolgoročno vzdržnost.

2.4 Ob dejstvu, da se odgovorno in zmerno uživanje vina – značilno za večino njegovih uživalcev – stigmatizira z odpravo razlikovanja med zlorabo alkohola ter ozaveščenim in odgovornim uživanjem vina, EESO meni, da je treba spodbujati izvajanje ukrepov iz uredbe o strateških načrtih ([2]), ki prispevajo k ozaveščanju potrošnikov o odgovornem uživanju vina.

2.5 EESO pozdravlja predlog Komisije, vendar meni, da bi bilo mogoče sveženj o vinski politiki spremeniti, da bi bolje odražal vse slabše razmere in da bi vinskemu sektorju EU lahko nudili znatno in takojšnjo pomoč in podporo.

Utemeljitev priporočil 1.8 do 1.10 ter 1.17 in 1.18 o nadzoru proizvodnega potenciala

2.6 EESO podpira predlog za podaljšanje veljavnosti dovoljenj za ponovno zasaditev, vendar meni, da ni treba določiti predolgega časovnega okvira, ki bi lahko otežil srednjeročno upravljanje in načrtovanje proizvodnega potenciala zaščitenih označb porekla in zaščitenih geografskih označb.

2.7 EESO meni, da bi lahko nekatere predlagane omejitve ovirale cilj prilagajanja proizvodnega potenciala povpraševanju na trgu, kot je določeno v predlogu člena 63(3), saj se lahko razmere v „pridelovalni regiji“ ali „geografskem območju“ razlikujejo na različnih območjih znotraj regije in/ali glede vrste proizvodov (npr. bela ali rdeča vina). Poleg tega pojem „povprečni donos“ ne deluje in bi lahko privedel do zelo različnih razlag in načinov izračuna v različnih državah članicah in pri različnih podjetjih. Čeprav sedanji člen 66(3) že dovoljuje nekatere omejitve, bi lahko tak predlog privedel do obsežnih in nesorazmernih omejitev uporabe dovoljenja za ponovno zasaditev. Podobno lahko omejitev ponovne zasaditve na istem geografskem območju ali z isto sorto ali načinom pridelave ali v isti pridelovalni regiji vpliva na prožnost in odločitve posameznih podjetij, da se prilagodijo povpraševanju na trgu, zlasti kar zadeva nove proizvode. Po drugi strani pa EESO predlaga omejitev, da upravičenci do plačil za destilacijo v primerih krize naslednje leto in pol ne bi bili upravičeni do nobenega drugega podpornega programa za vino.

2.8 EESO podpira poseben poudarek na prostovoljni zeleni trgatvi v upravičenih kriznih primerih kot stroškovno učinkovit ukrep za nadzor proizvodnega potenciala.

([2]) Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

Utemeljitev priporočil 1.11 in 1.12 o predstavitvi dealkoholiziranih in delno dealkoholiziranih proizvodov

2.9 EESO podpira dopolnitev pravil o predstavitvi dealkoholiziranih in delno dealkoholiziranih vinskih proizvodov, da se odobri in uskladi uporaba izrazov (za vina), ki se pogosto uporabljajo za druge proizvode z nizko vsebnostjo alkohola in brez alkohola in ki jih potrošniki zlahka razumejo.

Utemeljitev priporočil 1.13 do 1.16 o pravilih za označevanje vina

2.10 Namen Evropske komisije, da izpopolni sedanja pravila o elektronskem označevanju v zvezi z identifikacijo elektronskih oblik obveščanja, je korak v pravo smer. To je v skladu s priporočilom skupine na visoki ravni, naj se vsem gospodarskim subjektom omogoči prihranek časa in stroškov za fizične etikete, s čimer se olajšata trgovina in izvoz, hkrati pa se zaščitijo potrošniki, ki imajo pravico do enostavnega dostopa do obveznih informacij. Vendar pa:

— je zaradi neusklajenega pristopa in potrebe po zaščiti enotnega trga nujno opredeliti brezjezični sistem, ki bi temeljil na piktogramu ali simbolu za identifikacijo elektronskih oblik. Zato je bistveno, da se konkretni usklajeni načini brezjezične rešitve neposredno vključijo v temeljni akt;

— je zaradi težav, ki jih imajo vinarji pri ugotavljanju, kdaj in ali zakonodaja tretje države ne dovoljuje ali odstopa od določb EU o navedbi sestavin in hranilne vrednosti, bolje odpraviti zahtevo teh navedbah, kadar se vina EU izvažajo v tretje države.

Utemeljitev priporočil 1.19 in 1.20 o aromatiziranih vinskih proizvodih

2.11 Pravila o proizvodnji in predstavitvi aromatiziranih vinskih proizvodov bi morala po potrebi odražati spremembe teh pravil.

Utemeljitev priporočil 1.21 do 1.25 o izboljšanju pravil o ukrepih v vinskem sektorju

2.12 Čeprav so promocijski in komunikacijski ukrepi med glavnimi orodji za obvladovanje današnje krize v vinskem sektorju, jih gospodarski subjekti zaradi zapletenega regulativnega okvira ne morejo najbolje izkoristiti. EESO predlaga, da se izvajanje teh ukrepov dodatno olajša z:

— odpravo ene od glavnih ovir za njihovo popolno učinkovitost, in sicer roka za promocijske dejavnosti, namenjene utrditvi tržnega deleža. Predlagano trajanje podpore za promocijske dejavnosti, namenjene utrjevanju prodajnih možnosti v tretjih državah, je še vedno zelo omejevalno; in

— predlogom o reviziji pravil, zaradi katerih je izvajanje promocijskih programov za podjetja v vinskem sektorju zapleteno.

2.13 Vinske kleti so zadnji člen v proizvodni verigi in kraji, ki jih turisti dejansko obiščejo, zato je pomembno, da ukrepi, ki jih vinarji sprejmejo za prilagoditev svojih prostorov za izvajanje in/ali promocijo vinskega turizma, spadajo na področje uporabe ukrepov, ki prejemajo podporo EU. Vendar bi bilo treba podporo obravnavati celostno, saj vinski turizem zahteva nova znanja in spretnosti vinarjev, zlasti ko gre za družinske posle. Bistveno je, da se z izobraževalnimi programi, ki temeljijo na učenju iz najboljših praks, izboljšajo znanja in spretnosti lastnikov vinogradov in zaposlenih. Glede na pozitiven multiplikacijski učinek, ki ga je mogoče ustvariti, če je vinski turizem del usklajene mreže, je bistveno vključiti razvoj na ravni skupnosti, zaradi katerega so vinske kleti z regionalnimi vini privlačne za potrošnike. Pri pristopu EU k podpori bi bilo treba torej upoštevati te elemente, da bi omogočili resnične sinergije na lokalni ravni in povečali privlačnost vinskega turizma, hkrati pa ohranili pristnost vinskih regij.

3. **PREDLOGI SPREMEMB ZAKONODAJNEGA PREDLOGA EVROPSKE KOMISIJE**

Predlog spremembe 1

(povezano s priporočilom 1.9 – [člen 119(1)(a) Uredbe (EU) št. 1308/2013, člen 1, točka 5, COM(2025) 137 final]

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
(i) ***izraz*** „brezalkoholno“, če dejanska vsebnost alkohola proizvoda ne presega 0,5 vol. %, skupaj z navedbo „0,0 %“, če dejanska vsebnost alkohola proizvoda ne presega 0,05 vol. %;	(i) ***izrazi „dealkoholizirano“, „brez alkohola“ ali*** „brezalkoholno“, če dejanska vsebnost alkohola proizvoda ne presega 0,5 vol. %, skupaj z navedbo „0,0 %“, če dejanska vsebnost alkohola proizvoda ne presega 0,05 vol. %;
(ii) ***izraz „nizkoalkoholno“***, če je dejanska vsebnost alkohola proizvoda nad 0,5 vol. % in ***najmanj 30 %*** pod najmanjšo dejansko vsebnostjo alkohola za kategorijo pred dealkoholizacijo;“;	(ii) ***izrazi „delno dealkoholizirano“, „nizka vsebnost alkohola“ ali „zmanjšana vsebnost alkohola“***, če je dejanska vsebnost alkohola proizvoda nad 0,5 vol. % in pod najmanjšo dejansko vsebnostjo alkohola za kategorijo pred dealkoholizacijo.“;

Obrazložitev

Namen predloga spremembe je potrebna prožnost pri predstavitvi in trženju teh novih proizvodov in odprava nepotrebnega merila „30 %“, da se prepreči nastanek pravne vrzeli za vinske proizvode.

Za vsako morebitno zmedo pri potrošnikih že veljajo pravila EU o zavajajočem komuniciranju in oglaševanju.

Predlog spremembe 2

(povezano s priporočilom 1.11 – [člen 119 Uredbe (EU) št. 1308/2013]

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
	6 (novo). Pri navedbi hranilne vrednosti in/ali seznama sestavin v skladu z odstavkoma (4) in (5) tega člena ter pri drugih obveznih ali prostovoljnih navedbah, določenih v zakonodaji EU ali nacionalni zakonodaji, mora biti elektronska oblika: ***i. brezjezična in prepoznavna z mednarodnim piktogramom ali obstoječim simbolom ISO;*** ***ii. v neposredni bližini navedbe energijske vrednosti.*** ***Etikete vina, na katerih je elektronska oblika drugače predstavljena, se lahko še naprej dajejo na trg do porabe zalog.***

Obrazložitev

Predlog spremembe pojasnjuje, da mora identifikacija digitalnih sredstev temeljiti na usklajeni brezjezični rešitvi, da se omogoči prosti pretok vinskih proizvodov.

Predlog spremembe 3

(povezano s priporočilom 1.9)

Predlog Komisije	Predlog spremembe EESO
„Proizvodi vinske trte iz kategorij iz točk 4 ***in*** 7 se lahko pridobijo tudi s sekundarnim vrenjem dealkoholiziranih ali delno dealkoholiziranih vin iz točke 1 oziroma z dodajanjem ogljikovega dioksida tem vinom.“.	„Proizvodi vinske trte iz kategorij iz točk 4***, 5, 6,*** 7***, 8 in 9*** se lahko pridobijo tudi s sekundarnim vrenjem dealkoholiziranih ali delno dealkoholiziranih vin iz točke 1 oziroma z dodajanjem ogljikovega dioksida tem vinom.“.

Obrazložitev

Namen predloga spremembe je pojasniti, da tehnološka prožnost, ki se uporablja za dealkoholizirana peneča in gazirana peneča vina, zajema tudi biser vina, gazirana biser vina in kakovostna aromatična vina.

V Bruslju, 17. julija 2025

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE